

Torenhoge ambities

Hoe houdt wethouder Job Hazeleger van de gemeente Maldegeer zich staande in het geweld van de grotemannenwereld? Vrijdag 5 februari verschijnt de politieke roman *De Tijdood* van Cees Oosterwijk, landschapsarchitect en planoloog. Hij was directeur VROM in een aantal steden en oprichter van de divisie Ruimte bij BMC. Als voorpublicatie het begin van het tweede hoofdstuk, waarin de wethouder speelbal blijkt van uiteenlopende partijen bij de presentatie van een centrumplan.

In het gemeentehuis van Maldegeer waren de beide bodes druk bezig. Aan het eind van de dag zou er nog een trouwpartij zijn en diezelfde avond stond de belangrijke raadsvergadering over het centrumplan op de agenda. Dat zou volle tribunes en veel geloop betekenen. Er waren demonstraties aangekondigd en de actiegroep *De Onneembare Vesting* was al weken op oorlogspad. Daardoor hing er een nerveuze stemming in het gebouw en liepen allerlei medewerkers door de gangen om rood-witte linten langs de deuren van de bestuurskamers te spannen. Men mocht wel op de tribune plaatsnemen, maar in de statige ruimten van burgemeester en wethouders duldde men geen ongewenst bezoek. Job Hazeleger stond voor het raam van zijn wethouderskamer en keek met gemengde gevoelens naar de eenzame demonstrant die een spandoek omhooghield met de tekst: HOOGBOUW IN DE VESTING? LAAT HAZELEGER ZELF MAAR OPVLIEGEN!

Hij begreep de strekking, maar miste op een of andere manier de exacte boodschap. Het bezorgde hem wel een vreemde pijn in de maagstreek. Hij kon nog altijd niet wennen aan de situatie waarin hij het doelwit was van steeds bijtender spot en persoonlijke aanvallen op zijn integriteit. Het was nog niet zo heel lang geleden dat hij zelf het lokale bestuur bestookte met stevige kritiek en leiding gaf aan een hele reeks actiegroepen

Voorpublicatie

isbn 9789044615760, Prometheus, www.uitgeverijprometheus.nl

die de plaatselijke politici onder vuur namen.

In de grote vergaderzaal wachtte Ernst de Koning op zijn komst. Samen met de architecte van Design Unlimited, het prestigieuze bureau dat de plannen voor het Centrumplan De Vesting had ontworpen.

Job kreeg van zijn secretaresse de opdracht zich nu toch echt naar de gasten te begeven. Toen hij langs de geopende kamerdeur van de burgemeester liep, zag hij Martin Visch, de directeur van Visch Ontwikkeling BV, op de rand van het bureau zitten. Martin hield hem een enorm portfolio voor en beide heren hadden kennelijk veel plezier, want het geschater klonk tot in de vide, waar Job nog even naar buiten keek. De demonstrant stond er wat verloren bij en de letters liepen uit door de regen. Toen het leek alsof hij Job aankeek, wendde die snel zijn gezicht af. Hij voelde zich nu nog ongemakkelijker. De raads-

vergadering over het centrumplan had zijn feestje moeten zijn, maar het zou wel eens een hectische avond kunnen worden. Al zijn oude vrienden zaten op het puntje van hun stoel om hem af te branden. Geen ergere vijanden dan je vroegere bondgenoten.

Voor het zover was moest hij ook nog met die De Koning aan de slag. Alles wat Job verafschuwde, leek die man aan te kleven. Het charman- te en vlotte van de nieuwe welgestelde. Het gehaaide en smakeloze van de projectontwikkelaar. En het flirterige van de ijdele veertiger. Dat zou wat worden, de komende periode. Door het college van burgemeester en wethouders omarmd als publiek-private samenwerking: de toverformule voor het gezamenlijk realiseren van projecten door de overheid en marktpartijen. Job had gepraat als Brugman, had alle bedenkingen gedoseerd op tafel gelegd, was een keer boos de vergaderkamer uit gelopen, maar het moest en het zou met een 'grote ontwikkelaar'. 'Job, we kunnen het risico toch beter delen met een kapitaalcrachtige partij,' had de burgemeester gezegd. 'Je moet met je tijd mee, Job,' brachten zijn coalitiegenoten ter rechterzijde te berde.

Als er één moment in Jobs carrière was dat als een scharnierpunt beschouwd kon worden, dan was het die collegevergadering. Hij bespeurde voor het eerst blikken van verstandhouding, die langs hem heen schoten als verdwaalde kogels. Het samenzweerderige gefluister in de vergaderkamer, zowel voordat hij binnenkwam als nadat hij vertrokken was. Hij probeerde er niet op te letten. Of het weg te duwen. Het paste niet in zijn aard om wantrouwig te zijn. Integendeel, hij werd er moe en neerslachtig van. Uiteindelijk was hij degene die de contouren van het centrumplan had mogen bepalen, en daarmee had hij zich weer

Illustratie: Hans Sprangers

herpakt. Maldegeer zou niet veranderen in een metropool, maar wel een mooie update krijgen. Zo noemde Job het uiteindelijk maar, op advies van zijn dochter.

Door zijn inzet werden er ook betaalbare woningen gerealiseerd, en het cultureel centrum was geen tempel voor de avant-garde, maar een gebouw met een inrichting waar ook het plaatselijke verenigingsleven trots op zou zijn. Job had zelfs weten te bewerkstelligen dat de winkels die er zouden komen, allemaal lokale of regionale eigenaren zouden krijgen. Dat zou de middenstand verrijken en de saaie en dominante ketens buiten de deur houden. Toen Job de zaal binnenliep, streek hij eerst met zijn hand door zijn verwarde haardos, voordat hij Ernst en de architecte met een handdruk begroette.

Ernst, in een smetteloze trendy combinatie, wenkte hem naar de grote ronde tafel in het midden van de zaal, waar Hugo van Rhenen, het afdelingshoofd stadsontwikkeling, al stond te wachten.

‘We gaan eens even oefenen voor vanavond, Job,’ zei Ernst joviaal.

‘Ga je opbeurende spandoeken maken, dan?’ vroeg Job, terwijl hij zijn blik ten hemel hief.

Hugo was de enige die erom moest lachen. ‘Christine, zou jij de zaak eens in beweging willen zetten?’ vroeg Ernst aan de architecte, die in een strak zwart kostuum meer op een amazone dan op een ontwerper leek. Zelfs haar strakke knot accentueerde die hippische uitstraling.

Hugo, Job en Ernst stonden tegenover haar aan de tafel die afgedekt was door een zwart kleed.

‘Je mag het kleed eraf trekken,’ zei Christine, ernstig.

Job keek naar Ernst, er als vanzelfsprekend van uitgaand dat hij de gelukkige zou zijn, gelet op de flemmerige glimlachjes in haar richting.

‘Toe maar, Job,’ zei Ernst met een vriendelijk hoofdknikje.

Job trok de zwartzijden doek naar zich toe. De architecte drukte op een afstandsbediening en meteen zette de tafel zich in

beweging. Job deed een sprongetje naar achteren van schrik.

Ernst sloeg een hand voor zijn mond om de uitroep van verbaasde trots te smoren. Daarna sloeg hij met gespeelde spontaneïteit zijn armen om de architecte heen. ‘Prachtig! Geweldig!’ riep hij.

Hugo van Rhenen bekeek het tafereel op gepaste afstand. Hij kende zijn plaats. Onbaatzuchtig dienaar van het openbaar bestuur. Loyale rechterhand van de wethouder. Die had zich inmiddels over de maquette gebogen. Daar, wees hij Hugo aan, in de Voorstraat had zijn oma nog gewoond. Het werd nu ‘een allee’ met geleide bomen en fraaie winkelpuizen. Parkstade, het appartementencomplex in het midden van het centrumgebied, was al zo goed als gereed. Het Poortgebouw was de blikvanger van De Vesting.

De bouw had nog enige tijd stilgelegd omdat er een misdrijf of ongeval had plaatsgevonden. De vader van Ernst was een tijdlang verdachte geweest, maar hoe

het uiteindelijk afgelopen was, kon hij zich niet herinneren.

‘Leg nog eens uit, Christine,’ vroeg Ernst, om haar heen draaiend als een paard in een tredmolen.

De architecte van Design Unlimited had een staaflampje waarvan het messcherpe lichtstraaltje door de straten en over de pleinen scheerde.

Job hoorde haar nog maar gedeeltelijk. Hij kende het plan al tijden vanbuiten. Hij wist welke hoekjes verdwenen en waar de betaalbare woningen kwamen, en dat Parkstaete uiteindelijk maar vier verdiepingen telde en werd afgerond door een heus pannendak. Dat was volledig op zijn conto te schrijven. Platte daken waren een bewijs van geestelijke armoede, vond Job. Toen hij het een keer hardop zei, hadden de grote mannen van Visch en de architecte hem meewarig aangekeken. Maar daar kon hij goed tegen. Hij werd er zelfs beter van. Alleen van die demonstrant buiten kreeg hij buikpijn. ‘Vanavond in de raad moet je het zelf presenteren, Job,’ zei Hugo bescheiden, maar beslist.

De architecte en Ernst keken elkaar verbouwereerd aan.

‘Wat?’ vroeg Ernst.

‘De wethouder zal het plan moeten verdedigen in de raad en hij is dus de aangewezen persoon om ook de presentatie te

doen. Dat kan hij ook als geen ander en het lijkt me beter voor de sfeer als wij ons er niet mee bemoeien.’

Job keek Hugo met verholen ontzag en dankbaarheid aan. Wat is het toch een kanjer, dacht hij. Wat moet ik zonder die man beginnen?

‘Goed plan,’ zei hij, vastberaden, ‘vertel nog eens over de verkeerscirculatie en de waterhuishouding. Ik zie nauwelijks waterpartijen. Met de klimaatverandering moeten we toch juist zorgen voor wateropvang... Maar... het ziet er prachtig uit, dat moet gezegd. Complimenten!’

De architecte zwierde rond het plateau. Ernst volgde haar met een bewonderende blik. Zij deed alsof ze daar geen erg in had. ‘Nou?’ riep Ernst, vanaf de overkant van het draaiende plateau, alsof hij aan de andere kant van een immense afgrond stond.

De architecte wees op de busroute, de parkeergarages en het autoluwe plein rond Parkstaete. Daarna volgde ze de virtuele waterstromen bij hevige regenval die zowel door de open bestrating werden opgevangen als in grote bassins werden verzameld.

Job keek naar Hugo. Die knikte, als teken van goedkeuring over deze uitleg.

‘Laten we een generale repetitie houden,’ zei Ernst, enthousiast.

‘We roepen Ivo en Martin erbij en er schijnt ook een verslaggeefster van De Koerier uitgenodigd te zijn. Die zit al een halfuur beneden op een bankje te wachten.’

Job kon zich niet herinneren de heren uitgenodigd te hebben. En op die journaliste zat hij al helemaal niet te wachten.

Alsof het afgesproken werk was, stormden de burgemeester, de directeur van Visch BV en de verslaggeefster gelijktijdig de vergaderzaal in.

‘En?’ vroeg Martin.

‘Welkom, heren,’ zei Ernst, plechtig. De heren schaarden zich rond het plateau.

Ernst knikte uitnodigend naar Job. Voordat Job zich boos had kunnen maken omdat de regie hem uit handen was genomen, stond hij al te midden van de enthousiaste partijen.

Job kwam in de hem typerende, wat aarzelende, verlegen stijl met een betoogje over de bereikbaarheid van de woningen voor de lokale bevolking en de duurzame kwaliteit van het project.

De journaliste schreef, de zomaar binnengevallen fotograaf schoot plaatjes, en de heren klaptten om het hardst. Daarna werden schalen met drankjes en borrelhapjes naar binnen gebracht door de nerveuze bode, die voortdurend naar buiten keek of de trouwstoet er al aan kwam.

Toen Job het stel zat te bekijken, vanuit een wat teruggetrokken positie, viel hem op hoe hij uit de toon viel. De voor deze gelegenheid opgeduikelde stropdas met gemeentewapen, die onhandig geknoopt onder zijn verschoten spijkerjasje hing, kon zijn sjofele outfit niet opheffen. Alles aan hem was gekreukt en in de war. Hoe meer hij door zijn wilde haardos streek, hoe meer die omhoog piekte en alle kanten op ging staan.

Dit hele gedoe maakte hem week en melancholiek. Hoe moest hij zich staande houden in het geweld van de grotentmannenwereld? Hij paste er eenvoudig niet in. Hij was weer de kleinste. Net zoals hij zijn hele leven geweest was.